

Çevresel Duygusal E?ilimler Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Çevresel Duygusal E?ilimler Ölçeği*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=18490>

Özet

Çevresel Duygusal E?ilimler Ölçeği (ÇDEEÖ), orijinal adı **Environmental Affective Dispositions Scale (EADS)** olan psikolojik bir araçın Türkçe adaptasyonudur. Bu ölçek, bireylerin çevreye yönelik sahip oldukları duyuşsal e?ilimleri ve duygusal tepkileri ölçmek amacıyla geliştirilmiştir. Ölçeğin Türkçe uyarlama, geçerlik ve güvenilirlik çalışması 2016 yılında Fettahlioglu, Timur ve Timur tarafından gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmada, ölçeğin Türk kültürü bağlamında **psikometrik** özelliklerini inceleyerek, çevre eğitimi ve psikolojisi alanındaki araştırmacılar için güvenilir bir araç sunmayı hedeflemiştir.

Ölçek, bireylerin çevre sorunlarına karşı hissettikleri kaygı, umut, öfke veya ilgisizlik gibi çeşitli **duygusal e?ilimleri** nicel olarak değerlendirmeye olanak tanır. Orijinal ölçeğin yapısal modelini koruyarak yapılan bu uyarlama, çevre bilincinin duyuşsal boyutunu derinlemesine anlamak için kritik öneme sahiptir.

Anahtar Kelimeler

Çevresel Duygusal E?ilimler, Çevre Eğitimi, Ölçek Uyarlama, Geçerlik, Güvenirlik, Duyuşsal Boyut, Çevre Psikolojisi.

Yazarlar

Pınar Fettahlioglu, Serap Timur, Bülent Timur (Uyarlama Çalışması Yazarları), Nagihan Şermetin (Sorumlu Yazar/İletişim).

Amaç

Çevresel Duygusal E?ilimler Ölçeği'nin temel amacı, bireylerin çevreye ve çevresel sorunlara karşı geliştirdikleri duygusal tepkileri ve e?ilimleri sistematik olarak ölçmektir. Bu ölçek, özellikle çevre eğitimi araştırmalarında, öğrencilerin veya genel popülasyonun çevre bilinci gelişiminin **duyuşsal** bileşenini değerlendirmek için tasarlanmıştır.

Uyarlama çalışması, orijinal İngilizce ölçeğin kültürel ve dilsel eşdeğerliğini sağlamayı ve Türk örneğinde geçerli ve güvenilir sonuçlar ürettiğini kanıtlamayı amaçlamıştır. Bu sayede, Türkiye'deki akademik çalışmalar ve eğitim programlarının etkinliğini değerlendirme süreçleri için sağlam bir ölçüm aracı sağlanmıştır.

Yapı

Ölçek, bireyin çevreye yönelik sahip olduğu kalıcı duyuşsal veya duygusal yatkınlıklar (dispositions) ölçmektedir. Bu yapı, genellikle bilişsel çevre tutumlarından ayrı olarak ele alınan,

bireyin çevresel uyarılara veya tehditlere verdi?i otomatik duygusal tepkileri içerir. Ölçülen bu **çevresel duygusal e?ilimler**, bireylerin çevresel davran??lar?n? ve aktivizme yatk?nl?klar?n? etkileyen temel motivasyon kaynaklar? olarak kabul edilir.

Orijinal ölçek, bu duygusal e?ilimleri genellikle birkaç alt boyutta ele al?r (örne?in, pozitif çevresel duygular, negatif çevresel duygular veya çevresel kayg?). Uyarılama çal??mas? s?ras?nda gerçekleştirilen **Faktör Analizi** i?lemleri, bu teorik yap?n?n Türkçe veri setinde de do?rulan?p do?rulanmad???n? ara?t?rm???t?r.

Geçerlik

Fettahlioglu, Timur ve Timur (2016) taraf?ndan yürütölen Türkçe adaptasyon çal??mas?, ölçe?in yap? geçerli?ini incelemi?tir. Çal??mada, ölçe?in çevresel duyu?sal e?ilimler yap?s?n? ne kadar do?ru temsil etti?ini belirlemek amac?yla çe?itli istatistiksel yöntemler kullan?lm???t?r. Genellikle bu tür uyarılama çal??malar?nda, ölçe?in yap?sal bütünlü?ünü test etmek için **Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA)** yöntemine ba?vurulur.

Yap?lan analizler, ölçe?in orijinal yap?s?yla tutarlı bir faktör yap?s? sergiledi?ini göstermi? ve madde yüklerinin kabul edilebilir düzeyde oldu?unu ortaya koymu?tur. Bu sonuçlar, Çevresel Duygusal E?ilimler Ölçe?i'nin Türk kültüründe ölçmek istedi?i yap?y? geçerli bir ?ekilde ölçtü?ünü desteklemektedir. Daha fazla bilgi için, ara?t?rmac?lar Fettahlioglu ve ark. (2016) makalesine ba?vurabilirler.

Güvenirlik

Ölçe?in iç tutarlılı???n? de?erlendirmek amac?yla **Güvenirlik** analizleri gerçekleştirilmi?tir. Güvenirlik, bir ölçüm arac?n?n tutarlı ve kararlı sonuçlar üretme yetene?ini ifade eder. Türkçe adaptasyon çal??mas?nda, bu tutarlılık genellikle Cronbach Alfa katsay?s? ile rapor edilmi?tir.

Adaptasyon çal??mas?n?n bulgular?, Çevresel Duygusal E?ilimler Ölçe?i'nin genel olarak yüksek düzeyde bir iç tutarlılı?a sahip oldu?unu göstermi?tir. Yüksek Cronbach Alfa de?erleri, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? ölçme konusunda homojen oldu?unu ve ölçe?in Türk örnekleminde güvenilir bir ?ekilde kullan?labilece?ini i?aret etmektedir.

Faktör Analizi

Türkçe adaptasyon sürecinde, ölçe?in faktör yap?s?n? incelemek için muhtemelen hem Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) hem de **Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA)** kullan?lm???t?r. AFA, ölçe?in teorik yap?s?n? ke?fetmeye yard?mc? olurken, DFA ise orijinal ?ngilizce ölçe?in öngörölen faktör yap?s?n?n Türk örnekleminde ne ölçüde do?ruland???n? test etmi?tir.

Çalışmanın sonuçları, genellikle orijinal EADS ölçeğinin çok boyutlu yapısının Türkçe versiyonda da kabul edilebilir uyum indeksleri ile korunduğunu doğrulamıştır. Bu, ölçeğin kültürel adaptasyonunun başarılı olduğunu ve çevresel duygusal etimlerin Türkiye'deki popülasyonda da benzer bileşenlerden oluştuğunu göstermektedir.

Araç

Test Type: Uyarlama (Adaptation)

Format: Genellikle 5'li veya 6'lı Likert tipi derecelendirme ölçeği kullanılmaktadır (Kesin derecelendirme bilgisi kaynakta belirtilmemiştir, ancak psikometrik ölçeklerin standart formatıdır).

Language Available: Türkçe

Population Group: Çevre etimi alanında çalışan öğrenciler veya genel popülasyon (Uyarlama çalışması genellikle üniversite öğrencileri üzerinde yapılmaktadır).

Age Group: Ergenlik dönemi ve üzeri (Genellikle 16 yaş ve üstü).

Population Details: Fettahlioglu ve ark. (2016) çalışması, ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik analizleri için belirli bir öğrenci grubunu (örneğin, Eğitim Fakültesi öğrencileri) hedef almıştır.

Test Methodology: Kendi kendine raporlama ölçeği (Self-report scale).

Anahtar Kelimeler

EADS, Çevresel Kaygı, Duygusal Etilimler, Ölçek Geliştirme, Psikoloji, **Psikometrik** Özellikler, Çevresel Tutumlar.

Şinler, Ücret ve Test Yılı?

Ölçeğin orijinal geliştiricilerinden izin alınıp alınmadığı bilgisi adaptasyon makalesinde mevcuttur. Türkçe uyarlama çalışması 2016 yılında yayımlanmıştır. Ölçeğin kullanımı için herhangi bir telif ücreti veya izin gerekliliği, sorumlu yazar Nagihan İmer Çetin ile iletişime geçilerek öğrenilmelidir.

Sorumlu Yazar İletişim: nagihanimer@gmail.com

Kaynaklar

Ölçeğin Türkçe adaptasyonuna ilişkin birincil akademik referans aşağıda listelenmiştir:

Fettahlioglu, P., Timur, S., & Timur, B. (2016). Environmental Affective Dispositions Scale (EADS):

The Study of **Geçerlik** and **Güvenirlilik** and Adaptation to Turkish. *International Journal of Environmental and Science Education*, 11(10), 3179-3199.

Uyarlama çal??mas?n?n orijinal PDF dosyas?na a?a??daki ba?lant?dan ula??labilir: environmental-affective-dispositions-scale-eads-the-study-of-validity-and-reliability-and-adaptation.pdf

Çevresel Duygusal E?ilimler Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçek maddeleri kaynak içerikte yer almamaktadır ve bu akademik giri? kapsam?nda sunulmamaktadır. Ölçek maddelerine eri?im için Fettahlioglu, Timur ve Timur (2016) makalesine ba?vurulmas? veya sorumlu yazar ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM